

Men som jeg har sagt så utrolig mange gange, er det vores opfattelse, at det er Færøerne selv og det færøske folk selv, der bestemmer sin fremtid, og der vil vi lytte til, hvad der kommer fra færøsk side. Her er der altså med Færøernes landsstyre indgået en aftale om denne lovgivning, og derfor gennemfører vi den.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Tak for svaret. Så fik vi altså bekræftet, at det, at Færøerne og Grønland selv indgik aftalen om NAMCO, var en fejl. Det vil sige, at man der altså er gået ud over det, som efter Statsministeriets opfattelse er rigets grænser. Jeg synes, det er utrolig betænkeligt, at netop den praksis, vi har udøvet, pludselig skal indsnævres og inddæmnes i en ny lovgivning, og det er præcis det, jeg har sagt om denne lovgivning.

Det her er en lovgivning, der sætter andre rammer, og som på mange måder er en indsnævring, i hvert fald en cementering af noget, og lovforslaget har aldrig været forelagt det færøske folk. Så kan statsministeren tale om selvbestemmelsesret, og at vi gør det, som det færøske folk beder om.

Jeg vil da sige til statsministeren, at hvis vi går hjem og spørger det færøske folk i dag, om det vil være selvstændigt medlem af NAMCO og Nordisk Råd, får vi et svar, der hundrede procent er ja. Så bruger man igen det juridiske argument med, at det ikke kan lade sig gøre. Men med NAMCO har vi det konkrete eksempel på, at det *kan* lade sig gøre. Det er sket, det er gået fint, og der er ingen problemer med det.

Med den nye lovgivning cementerer man altså denne her meget, meget gammeldags statsretlige grundlovsopfattelse og bruger de her juridiske argumenter til at undgå politiske nyudviklinger. Det synes jeg er beklageligt.

(Kort bemærkning).

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Høgni Hoydal har absolut ikke ret. Der sker ikke nogen inddæmning, der sker ikke noget tilbageskridt. Efter den gældende regel er der ikke mulighed for at optræde selvstændigt. Sådanne reglerne. Men med den nye lovgivning, bliver der altså en generel fuldmagtsordning, og det er et fremskridt.

For så vidt angår Nordisk Råd, ved hr. Høgni Hoydal udmærket, at jeg er meget tilhænger af at komme så langt, som vi overhovedet kan, i retning af, at Færøerne og Grønland kan optræ-

de de facto som selvstændige medlemmer af Nordisk Ministerråd. Hr. Høgni Hoydal ved også godt, at den traktat, som det nordiske samarbejde hviler på, er en mellemstatslig aftale indgået mellem fem selvstændige nordiske lande.

Derfor er det ikke så ligetil, men fra dansk side er vi altså indstillet på gennem et politisk protokollat eller på anden vis at opnå en ordning, der rent faktisk vil stille Færøerne og Grønland, som om Færøerne og Grønland var direkte og selvstændige medlemmer af Nordisk Ministerråd.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Anden behandling af lovforslag nr. L 169: Forslag til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder.

Af statsministeren (Anders Fogh Rasmussen). (Fremsat 11/5 2005. Første behandling 18/5 2005. Betænkning 9/6 2005).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Line Barfod (EL):

Først vil jeg gerne tilslutte mig fru Pia Gjellerups anmodning om, at forslaget kommer tilbage til udvalget mellem anden og tredje behandling. En væsentlig grund til det er, at der i dette lovforslag er opregnet nogle områder, som man ikke mener kan overdrages til det færøske hjemmestyre. Et af punkterne er statsforfatningen, og

der er så i bemærkningerne beskrevet, hvad man mener er en del af statsforfatningen.

Kl. 10.55

De bemærkninger har betydning for, hvad vi kan gøre fremover med hensyn til at overgive områder til Færøerne, ligesom de også har betydning for det arbejde, der i øjeblikket foregår i Selvstyrekommissionen i Grønland om, hvad vi i fremtiden kan overdrage til Grønland.

På den høring, som vi havde i Det Politisk-Økonomiske Udvalg om de her spørgsmål, blev det klart tilkendegivet af de to eksperter Henrik Zahle og Ole Espersen, at de mente, at det var en hel nyskabelse, når der i bemærkningerne til dette lovforslag pludselig står, at sproget skulle være en del af statsforfatningen.

Sprog er ikke nævnt i grundloven. Sprog har ikke tidligere i noget af den litteratur, der har været om lovforslag, eller i forfatningsretlig litteratur været nævnt som en del af statsforfatningen. Derfor er det meget mærkeligt, at det pludselig her optræder som en fortolkning af ordet statsforfatningen.

Det er jo indlysende, hvis det skal forstås sådan, at Færøerne eller for den sags skyld Grønland ikke kan overtage reglerne for retskrivning, eller hvor kommaet skal sættes eller andet af den slags; det er klart, det ligger i Danmark. Men det er svært at forstå det umiddelbart som en fortolkning af ordet statsforfatningen. Det følger mere af – hvad skal man sige – rent praktiske hensyn.

Derfor vil jeg gerne høre, om statsministeren vil uddybe lidt nærmere, hvordan Statsministeriet forstår det danske sprog i forhold til de bemærkninger, der ligger her som en del af statsforfatningen. Så må vi jo have det op i udvalget, så vi eventuelt kan lave en tillægsbetænkning om, hvordan Folketinget fortolker ordet statsforfatningen, herunder i forhold til sproget og anvendelsen af sproget.

Formanden:

Tak til fru Line Barfod. Så er det hr. Høgni Hoydal som ordfører.

Høgni Hoydal (TF):

Jeg vil først takke medlemmerne af Det Politisk-Økonomiske Udvalg, formanden og sekretærerene for det arbejde, der er lavet i forbindelse med udvalgsbehandlingen, og jeg vil da også gerne takke statsministeren for de svar, han har afgivet i forbindelse med udvalgsbehandlingen.

Når jeg taler med kolleger om de to sager, vi har behandlet her, og også når jeg møder folk på gaden, er der mange, der spørger, hvad der egentlig er galt: Er det ikke en lidt skinger måde at behandle det her lovforslag på, og er der nu ikke tale om et fremskridt osv. osv.?

Jeg må sige, at udvalgsbehandlingen og ikke mindst de svar, som statsministeren har afgivet, har gjort mig endnu mere overbevist om, at vi er i færd med at lave en ny hjemmestyreordning under et nyt navn, og det vil sige, at vi sminker den gældende virkelighed på en ny måde og dermed udskyder vigtige beslutninger for det færøske samfund i mange år fremover.

Det synes jeg er trist, og jeg synes, det er trist, at vi hele tiden ender i de juridiske spidsfindigheder og de juridiske slagsmål, som de her diskussioner ofte ender med. Jeg tror, statsministeren kaldte det for teoretiske øvelser under førstebehandlingen. Det synes jeg er fint nok. Lad os hellere tale om politik. Lad os glemme den juridiske slåen hinanden i hovedet med begreber og statsforfatning, og lad os snakke om den politiske udvikling i det her såkaldte rigsfællesskab.

Selv om jeg skal tage forbehold for, at det ikke altid falder i god jord, når man bruger de her begreber i Folketingssalen og i Danmark, må jeg sige og skal jeg rose statsministeren for, at det er en meget genial måde, synes jeg, at føre moderne kolonipolitik på.

Jeg synes, det er en meget human og en meget åben måde at føre en politik på, hvor man altså forsøger at holde sammen på det danske rige i en verden, hvor helt nye samarbejdsformer opstår. Det må jeg indrømme. Det, jeg savner noget, er, at man også fra dansk side indrømmer, at det er det, der egentlig er meningen, at man selvfølgelig fra Statsministeriets side ønsker at holde sammen på det her rige, samtidig med at Danmark er i færd med at gå ind i EU med alt, hvad dertil hører osv. osv. Jeg synes, det er en genial ordning set fra det synspunkt.

Jeg synes også, det er legitimt at sige, at man gerne vil holde sammen på det her rige. Men det, jeg bliver træt af og meget, meget, kan man næsten sige, vrissen over, er denne her indpakning i floromvundne begreber og floskler med, at vi bare gør det, som det færøske folk ønsker, og at vi ikke har nogen speciel interesse her.

Kl. 11.00

Det er jo simpelt hen ikke rigtigt. Selvfølgelig har Danmark også interesse i den ordning, der nu forelægges, og denne ordning, som nogle har sagt skal vare i mange, mange år, har altså ikke

på nogen måde været genstand for en demokratisk behandling på Færøerne.

Vi har ikke spurgt det færøske folk om disse ordninger; vi har ikke spurgt det færøske folk, om de er enige, når man i det her lovforslag siger, at der er vigtige områder, som det færøske folk ikke har selvbestemmelsesret over: statsforfatning, udenrigspolitik, sikkerhedspolitik og sprogpolitik, som der nu også nævnes, som pludselig er kommet med ind under behandlingen.

Det er jo en meget, meget principiel afgørelse, at man i 2005 repeterer en gammelkolonialistisk holdning om, at der findes ét rige, og at der er visse ting, som de her små provinser ikke kan overtage.

Skulle man lave sådan en ordening, burde det jo have været genstand for en folkelig debat, og der burde have været mulighed for, at det færøske folk kunne udtale sig. Det bliver fremført igen og igen, at det her er sket i enighed med repræsentanterne for det færøske folk. Men det er jo en sandhed med modifikationer, for der er ingen tvivl om, at det færøske landsstyre i forhandlinger med den danske regering gerne ville have haft en ordening, hvor det også kunne overtage udenrigspolitikken, sikkerhedspolitikken osv. osv., og jeg er sikker på, at hvis man ville spørge det færøske folk, så var der ingen, der ville give afkald på at have fuld selvbestemmelse på disse meget, meget vigtige områder for et samfunds og et lands udvikling.

Når jeg siger det her med den geniale kolonipolitik, som måske er et stærkt ord at bruge, og der ligger ikke noget andet i det, end at det er en måde at opretholde en vis magt over Færøerne og Grønland på, vil jeg også sige, at jeg synes, den er genial på andre måder. For den ordening, der her lægges op til, er jo en ordening, hvor man siger: Lad dog færingerne selv overtage nogle områder og betale selv.

Danmark giver jo ikke noget fra sig. Det eneste, der sker her med den her overtagelseslov, er, at vi kommer til at betale for nogle ting, som Danmark før har betalt for – det er jo fint nok – og at vi kommer til at administrere nogle ting, som Danmark før har administreret, vel at mærke hvis vi overtager noget, mens alle de ting, som er på, hvad jeg har kaldt kreditsiden, alle de ting, der skal til for at udvikle et samfund, stadig væk er på danske hænder.

Det svarer til at have en virksomhed, der skal agere på et åbent marked, hvor man godt nok internt i virksomheden kan have en vis selvbe-

stemmelse, men hvor man ikke har adgang til at lave aftaler med andre firmaer, til at lave handelsaftaler frit osv. osv. Så vi har altså en ordening, hvor Færøerne overtager hele debetsiden, men hvor der sættes klare grænser for, at man ikke kan overtage kreditsiden. Det vil alt andet lige efter min mening føre til en cementering af en gammel ordening, som vi altså ikke har brug for i år 2005.

Jeg har også nævnt før, at det er en historisk gentagelse af det, vi har set før. Som jeg nævnte, debatterede man for 150 år siden det samme spørgsmål i Folketinget, og her var der flere danske politikere, der advarede imod den her ordening, hvor man altså prøvede at inddæmme Færøerne under den danske grundlov snarere end at lade Færøerne ligesom Island få sin egen selvstændige udvikling.

Jeg synes, det er trist, at også partier som, hører jeg nu, SF er med på, at man i 2005 vedtager en lov, hvor man direkte skriver, at det færøske folk ikke har selvbestemmelsesret på, lad os sige sikkerhedspolitikken, hvor statsministeren svarer i udvalgsbehandlingen, at dersom Danmark går i krig igen mod et andet land og det færøske Lagting stemmer enstemmigt imod, forbeholder man sig ret til fra dansk side at overhøre dette, fordi det er noget, der ligger under statsforfatningen, eller hvad man nu kalder det. Det er da ikke demokratisk. Vi står allerede i den situation i dag, at det færøske Lagting har været imod Irakkrigen og er draget med ind i den alligevel.

Statsministeren siger også i sit svar til udvalget, at hvis det på de andre områder, statsforfatning og udenrigspolitik, kommer til et punkt, hvor det færøske Lagting er imod, at en dansk lov sættes i kraft for Færøerne på disse områder, så vil man alligevel forbeholde sig ret til at sætte den i kraft, på trods af at der kan være et enigt færøsk Lagting imod det. Det er jo gammelkendt kolonipolitik, der ikke burde høre hjemme i år 2005, og som det undrer mig at også et parti som SF kan stemme for i år 2005.

Kl. 11.05

Jeg ved godt, at det tager for lang tid at komme ind på det alternativ, som burde være vores genstand for debatten her i dag. Men jeg kan sige helt kort, at det, vi har brug for, er en folkeretlig forbindelse mellem Færøerne og Danmark, en folkeretlig aftale, hvor Færøerne og Danmark kan lave deres egne aftaler ude i verden, hvor vi ikke skal være en hindring for, at Danmark kan føre sin, lad os sige hvalfangstspo-

litik eller sikkerhedspolitik, men hvor vi kan vælge en egen vej ud i globaliseringen.

Det er præcis det, som hele selvstændighedsdebatten handler om. Den handler ikke om gamle konflikter eller konflikter mellem folkene. Den handler simpelt hen om, hvordan Færøerne kan udvikle sig på den bedste måde i den nye globaliserede verden, og derfor er det ekstra trist at opleve denne repetition af gamle teorier om, at Danmark er et folkeretsobjekt, og at Færøerne og Grønland ikke kan agere selvstændigt. De burde for længst, for længst være begravet. Man kaldte for 150 år siden her på Christiansborg denne holdning for den døde enhedsmagt. Man prøver at opretholde en død enhed, der ikke kan fungere, og hvor man altså med juridiske grundlovsargumenter prøver at inddæmme vigtige udviklingsmuligheder for to folk, som har stor respekt for det danske folkestyre, som har stor respekt for den danske grundlov, men som aldrig har vedtaget denne grundlov som sin egen, og som ønsker at vedtage sin egen grundlov.

Jeg synes igen, det er ekstra trist, at givet, at vi har stor respekt for den danske grundlov, som det danske folkestyres grundlæggende dokument, så oplever vi gang på gang også i udvalgsbehandlingen og svarene, som gives, at den selv samme grundlov, der ifølge dansk forståelse er grundlaget for det danske demokrati og det danske folks frihed, bruges til at begrænse og sætte juridiske forhindringer op for det færøske folks frihed til at udvikle sig frit i verden.

Det synes jeg er den politiske del af sagen. Fuldstændig uagtet alle juridiske spidsfindigheder er jeg grundlæggende uenig i den politiske idé, der ligger bag de to lovforslag, vi har behandlet, for de er alt andet lige et forsøg på at inddæmme nogle strømninger.

Jeg vil slutte med at spørge statsministeren, om der, når vi diskuterer Færøerne-Danmark-forholdene, ikke også ligger et strategidokument i Statsministeriet, der fortæller, hvordan Danmark skal forholde sig over for færøske selvstændighedsbestrebelse. Hvad er Danmark interesse eller Statsministeriets interesse i den udvikling, der er? Og kan statsministeren bekræfte, at der selvfølgelig også ligger en idé, et dokument om, hvordan man skal forholde sig til de her bestrebelse og gerne inddæmme dem under det danske rige?

Anfinn Kallsberg (FF):

Jeg må sige, at jeg er lidt ked af at føre færøsk indenrigspolitik herved i Folketinget i dag, for det her forslag har absolut været til debat i det politiske liv på Færøerne i mange år. Jeg sagde under førstebehandlingen, at den faktisk begyndte så langt tilbage som i november måned 2000.

Det er næsten 5 år siden, man begyndte på denne her plan om en overtagelseslov, sådan at hele selvstændighedsprocessen ikke skulle være en sag imellem Færøerne og Danmark, men en sag hjemme på Færøerne. Hr. Hogni Hoydal var med som vicelagmand på det tidspunkt og i en lang periode hen ad vejen.

Jeg er meget glad for dette her forslag, som vi her har til anden behandling i dag, for med vedtagelsen af dette forslag bliver det visselig på Færøerne, slagsmålet skal stå i fremtiden.

Det har i debatten her været fremlagt, at man ved at vedtage dette lovforslag fratager sig retten til nogle vitale områder såsom statsforfatning osv., men det er ikke det, der står i forslaget. Hvad er det egentlig, der står? Der står jo, at denne lov omfatter ikke disse her områder.

Det vil sige, at med dette forslag kan Færøerne efter forhandling med den danske regering, når de selv vil og er rede til det, har lavet den færøske lovgivning og har fået den økonomiske platform, overtage sag for sag helt dertil, at det kun er det ydre skel, som er tilbage.

KL 11.10

Derudover har alle partier her i Folketingssalen og statsministeren sagt, at den dag, den færøske befolkning tager beslutningen om at ændre disse forhold om de ydre skel i rigsfællesskabet og derved også overtage sin egen forfatning, udenrigs- og sikkerhedsområdet og alle de områder, som er tilknyttet suveræniteten, er man villig herfra til at medvirke til det færøske ønske.

Hvad mere har vi i dag mandat til, må jeg spørge hr. Hogni Hoydal, for det er den færøske befolkning og det færøsk valgte organ, Lagtinget, som skal tage den beslutning. Det skal selvfølgelig ikke vedtages i Folketinget og derefter sættes i værk på Færøerne. Det ville være den forkerte vej at gå.

Så jeg vil sige, at med vedtagelsen af lovforslag nr. L 169 og L 170, som hører sammen, har vi flyttet hele selvstyreprocessen hjem til Færøerne, og det er også dér, den hører hjemme. Så jeg kan absolut anbefale forslaget.

Jeg har givet et betækningsbidrag til dette her lovforslag for at vise, at man mellem Færøer-

ne og Danmark er blevet enige om at acceptere hinandens grundholdning til baggrunden for dette her forslag. Der er ikke uenighed om lovforslaget. Der er heller ikke uenighed mellem Færøerne og Danmark om bemærkningerne til de enkelte paragraffer i lovforslaget. Men selve fundamentet for forståelsen er meget forskellig mellem Færøerne og Danmark, og det har jeg så i et betækningsbidrag prøvet at redegøre for.

Jeg kan varmt anbefale at vedtage dette lovforslag.

Formanden:

Tak til hr. Anfinn Kallsberg. Ønsker flere at udtale sig? Statsministeren.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Fru Line Barfod stillede spørgsmål vedrørende forståelsen af spørgsmålet om overtagelse af sagsområdet statsforfatningen, og jeg forstod på fru Line Barfod, at det i særlig grad var spørgsmålet vedrørende anvendelse af sproget dansk.

Det er korrekt, at det efter regeringens opfattelse hører til spørgsmålet om statsforfatningen. Anvendelsen af sproget dansk kan efter vores opfattelse ikke overlades de færøske myndigheder inden for rammerne af den her lovgivning. Nu nævnte fru Line Barfod selv, at det er en selvfølge, at sådan noget som reguleringen af det danske sprog, herunder dansk retskrivning, naturligvis ikke kan overlades de færøske myndigheder.

Men der er faktisk en anden grund, som er den tungtvejende grund, nemlig at det efter regeringens opfattelse ikke kan være sådan, at borgerne i visse dele af riget bliver afskåret fra at anvende sproget dansk i offentlige forhold. Det kan således f.eks. ikke være sådan, at det ikke er muligt at henvende sig på dansk til en eneste offentlig myndighed på Færøerne, blot for nu at nævne en praktisk omstændighed, som nødvendiggør, at det, i hvert fald så længe vi har den ordning, vi har inden for rigsfællesskabet, efter vores opfattelse ikke er muligt at lægge den regulering over til de færøske myndigheder.

Den lovgivning, vi står med her, er historisk. Det er en milepæl i forholdet mellem Færøerne og Danmark, den største nyordning af forholdet siden hjemmestyreloven. Selve tanken med lovforslaget er meget enkel. Den er, at Færøerne herefter kan overtage de sagsområder, som Færøerne ønsker, på færøsk anmodning og inden for rammerne af rigsfællesskabet.

Jeg er meget enig med hr. Anfinn Kallsbergs fremstilling af lovforslaget, sigtet med det og filosofien bagved, nemlig at det med denne lovgivning nu bliver et færøsk anliggende, i hvilken takt og i hvilket omfang man ønsker at overtage sager. Så er det jo rigtigt, som også hr. Anfinn Kallsberg udtrykker det, at når der så er et vist antal sager, der i henhold til denne lovgivning ikke kan overdrages, er det udtryk for, at loven, som den ligger her, ikke omfatter et vist antal områder.

Der har hr. Anfinn Kallsberg også fuldstændig ret i at henvise til, at et meget bredt flertal her i Folketinget har sagt, at skulle der fra færøsk side komme et ønske om på et senere tidspunkt at gå videre end det, der ligger i denne lovgivning, så er der et flertal her i Folketinget, der er parat til at følge et sådant færøsk ønske. Det er kendsgerningen, at det med denne lovgivning nu lægges over til at være et færøsk ansvar, i hvilket omfang og i hvilken takt man ønsker at overtage opgaven.

Derfor må jeg selvfølgelig også fuldstændig afvise hr. Høgni Hoydals påstand om, at den her lovgivning skulle være udtryk for en genial moderne kolonipolitik. Det er der overhovedet ikke tale om. Jeg kan også afvise hr. Høgni Hoydals påstand om, at der i Statsministeriet skulle ligge et strategidokument om, hvordan man holder sammen på det danske rige.

Jeg skal sige hr. Høgni Hoydal en ting, og det er: Jeg har ikke noget ønske om at holde sammen på noget, som nogle andre ikke måtte have noget ønske om at være med i. Det vil jeg gerne sige til hr. Høgni Hoydal. Færøerne kan få det, nøjagtig som Færøerne gerne vil have det. Ønsker Færøerne ikke at være en del af rigsfællesskabet, er det bare at sige til, og så kan Færøerne få sin selvstændighed. Det er jo det, et stort flertal her i Folketinget har sagt den ene gang efter den anden.

Men det må hr. Høgni Hoydal så tale med det færøske folk om først, og det, der er hr. Høgni Hoydals problem, er jo, at det har hr. Høgni Hoydal ikke opslutning til på Færøerne, for indværende i hvert fald, og så fører hr. Høgni Hoydal, sådan som hr. Anfinn Kallsberg sagde det, færøsk indenrigspolitik ind i det danske Folketing. Det er også i orden, det er her, vi skal have den principielle debat om dette lovforslag, så ingen kritik af det. Men det er bare en konstatering af, at hr. Høgni Hoydal er i gang med skyggeboksning, en kamp mod fjender, der ikke eksisterer, for der er ikke nogen, der vil modsæt-

te sig et færøsk ønske, hvis et sådant skulle komme, om at gå videre end det, der ligger i den lovgivning her.

Den anden bemærkning til hr. Høgni Hoydal er, at jeg også må afvise hr. Høgni Hoydals kritik af, at det færøske folk ikke skulle være blevet spurgt.

Jeg vil sige to ting om det: Regeringen har til punkt og prikke fulgt de regler, der er i hjemmestyreløven om at høre det færøske hjemmestyre. Det er sket fuldstændig efter reglerne.

Hvis hr. Høgni Hoydal har et ønske om en videregående proces på Færøerne, er det igen et spørgsmål, som hr. Høgni Hoydal må tage op på Færøerne og i det færøske Lagting og der få tilslutning til en anden procedure end den, der er anvendt.

Jeg må melde hus forbi, for så vidt angår regeringen. Vi har fuldstændig fulgt reglerne, og vi har fået tilslutning fra det færøske hjemmestyre til at fremsætte dette lovforslag, som i øvrigt er kommet til veje efter en overenskomst, en aftale, mellem det færøske landsstyre og den danske regering.

Endelig en yderligere bemærkning til hr. Høgni Hoydal. Hr. Høgni Hoydal siger, at det her handler om, hvordan vi bedst kan ruste Færøerne til at klare globaliseringsudfordringer. Det synes jeg da er et godt og et relevant spørgsmål at stille, og det synes jeg netop er en vigtig sag at diskutere på Færøerne.

Hr. Høgni Hoydal siger så, at det er mærkeligt at komme med sådan en lovgivning her i en tid, hvor man søger nye internationale samarbejdsformer.

Jeg vil gerne sige til hr. Høgni Hoydal: Når den danske regering og når et meget bredt flertal her i Folketinget fremsætter sådan et lovforslag og støtter sådan et lovforslag, er det jo ud fra, skal vi sige, en opfattelse af en historisk forpligtelse over for Færøerne.

Kl. 11.20

Man kunne også kalde det en solidaritets- og samhørighedsfølelse, hvor vi fra dansk side siger, at vi er parat til at løfte vores ansvar over for Færøerne – og i øvrigt også over for Grønland – så længe man fra færøsk side har et ønske om det. At vi lytter til, hvad der bliver sagt fra færøsk side, er sådan set det eneste, der bærer det her. Vi har et ønske om at udvikle og modernisere det solidariske fællesskab, som rigsfællesskabet er.

Når hr. Høgni Hoydal taler om nye internationale samarbejdsformer, vil jeg sige, at jeg

egentlig synes, det er tankevækkende, at udviklingen i det hele taget i verden jo dog går i retning af mere og mere internationalt samarbejde. Jeg forstår, at hr. Høgni Hoydal altså ønsker, måske ikke at afbryde samarbejdet med Danmark, men i hvert fald at svække og slække forbindelserne.

Det er hr. Høgni Hoydals ret at have den opfattelse, og vi har den grundholdning, at det færøske folk bestemmer sin egen skæbne og sin egen fremtid. Færøerne kan få det, som de vil have det, men så længe det færøske folk ønsker at være en del af rigsfællesskabet, er vi også parat til fra dansk side at påtage os vores forpligtelse, som vi opfatter som en historisk forpligtelse og en solidaritet med Færøerne og i øvrigt også med Grønland. Det er de grundtanker, der ligger bag den her lovgivning.

Jeg vil gerne sige til hr. Høgni Hoydal, at jeg rent principielt går ind for princippet om folkenes selvbestemmelsesret, og det er derfor, jeg gang på gang fremhæver, at det er det færøske folk selv, der bestemmer sin skæbne og sin fremtid.

Her tager vi et meget, meget betydningsfuldt skridt fremad i retning af, at det er det færøske folk, der selv bestemmer, i hvilket omfang og i hvilken takt man ønsker at overtage sagsområder i fremtiden.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Statsministeren gav udtryk for, at det er vigtigt, at danske statsborgere på Færøerne kan henvende sig til offentlige myndigheder på Færøerne og bruge sproget dansk. Det er jeg sådan set fuldstændig enig i, ligesom jeg mener, at det er vigtigt, at færinger i Danmark kan henvende sig på færøsk, eller at grønlændere i Danmark kan henvende sig på grønlandsk, ligesom vi har aftaler med de andre nordiske lande om, at man kan bruge sit eget sprog.

Jeg mener bare ikke, at det har noget med grundloven at gøre, og det er det, debatten står om, fordi man har valgt at bruge ordet statsforfatning og fortolke ordet statsforfatningen, som om det siger noget om udbredelsen af det danske sprog på Færøerne. Det er her, jeg mener, at vi er nødt til under det fortsatte udvalgsarbejde at få præciseret, at vi ikke er enige i den fuldstændige nyfortolkning, som Statsministeriet har lavet af ordet statsforfatning.

De to eksperter, vi havde, har ikke kunnet påvise, at man nogen sinde tidligere har fortolket sproget som en del af det, der står i grundloven.

Formanden:

Vil statsministeren svare? Nej. Så er det hr. Niels Helveg Petersen for en kort bemærkning til statsministeren.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg har bedt om ordet for at sige, at det for det første er med stor glæde, Det Radikale Venstre medvirker til at gennemføre dette lovforslag, som jeg synes er et rigtig godt lovforslag, som man er blevet enig om mellem Danmark og Færøerne.

Dernæst vil jeg gøre den samme bemærkning som fru Line Barfod, at det i Selvstyrekommissionen i Grønland er fremkommet, bl.a. ved et indlæg fra professor Henrik Zahle, at han problematiserer den opfattelse af sproget og statsforfatningsrettens sammenhæng, som der er blevet givet udtryk for her. Jeg må sige til statsministeren, at i Selvstyrekommissionen fortsætter denne debat, og næste gang på grundlag af et skriftligt indlæg fra professor Henrik Zahle. Så dette spørgsmål om den rette forståelse af grundloven er ikke færdiggjort med behandlingen her i dag.

Det er derimod ikke en strid om, hvorvidt en grønlandsk sproget grønlænder skal kunne henvende sig til myndighederne i Danmark på sit sprog. Selvfølgelig skal vedkommende kunne det. Det er heller ikke et spørgsmål om, at en dansker ikke skal kunne henvende sig til grønlandske myndigheder på sit eget sprog. Det er ikke det, der sådan set er striden, men det er sammenhængen mellem det danske sprog og statsforfatningsretten, som er til debat.

Formanden:

Så går vi til anden runde.

Kl. 11.25

Høgne Høydal (TF):

Vi får de samme gentagelser om forholdene mellem Færøerne og Danmark, og som statsministeren ved, er jeg dybt uenig i den udlægning af forholdene. Det er den ene ting.

Det, som jeg har sagt, som jeg synes er det mest ufrugtbare ved diskussionen, er det her florumvundne med, at man gør, som færingerne selv vil osv. Det er jo simpelt hen ikke rigtigt. Ret

beset har vi i dag på Færøerne et flertal i det færøske Lagting, der ønsker fuld selvstændighed. Jeg repræsenterer selv det største parti på Færøerne, som ønsker fuld selvstændighed. Hvis man spurgte det færøske folk, ville det garanteret også ønske fuld selvstændighed.

Da vi sidst var hernede i Danmark for at få det igangsat, var det ikke noget med, at man lod færingerne bestemme selv. Der var det jo både med pisk og gulerod, at man sagde: I skal hellere blive i det danske rigsfællesskab. Så det der med, at det er et frit valg, vil jeg gerne på det skarpeste tilbagevise.

Statsministeren siger også ærligt, og det er jeg glad for, at han ønsker, at Færøerne bliver i dette såkaldte rigsfællesskab, og lægger det ud, som om de færøske selvstændighedsbestræbelser er et ønske om at slække eller svække forbindelser. Det er også en misforståelse. Vi vil gerne have stærke forbindelser til Danmark. Det eneste, vi ønsker, er, at det er på et ligeværdigt grundlag og ikke under den ordning, som her gentages, med, at det er den danske regering, der skal sige, hvilket sprog der skal være gældende på Færøerne.

Det er jo en ældgammel tankegang, for selvfølgelig er færøske myndigheder da klart i stand til at gøre det selv og har ikke noget ønske om at vende sig imod dansk sprog eller noget andet. Så det er igen udtryk for en holdning, hvor det jo ikke er rigtigt, at man har fuld respekt for det færøske folks selvbestemmelsesret.

Hvis det var rigtigt, at man byggede det her forhold på folkeretten, på folkenes selvbestemmelsesret, ville den rigtige ordning, som vi appellerer til kommer, være, at Færøerne og Danmark satte sig ned og lavede en folkeretlig aftale om vejen til Færøernes selvstændighed, og hvordan man overgår til det, og at den aftale blev lagt ud til folkeafstemning i Færøerne. Det var den gamle koalition på Færøernes plan. Men den gik jo ikke, fordi der ikke blev enighed om nogen praktiske spørgsmål, ikke mindst de økonomiske og andre ting i sammenhængen.

Nu siger man så, at nu lytter man til det færøske folk, for nu vil det have noget, som i virkeligheden er det samme som det, statsministeren åbenbart ønsker, nemlig en slags moderniseret rigsfællesskab.

Jeg spørger igen: Hvad nyt er der egentlig i den her lovgivning? Den grønlandske hjemmestyrelse fra 1979 siger, at Grønland efter forhandling kan overtage alting, som ikke berører rigsheden. Det er præcis det samme, der står i

denne lovgivning. Her er det måske bare mere udspecificeret. Hvad nyt er der i denne lov i forhold til det, Island havde i 1871? Næsten intet, næsten intet.

Hvad nyt er der i forhold til hjemmestyreløven? Ja, som hr. Kallsberg sagde: Nu kan Færøerne skændes om nogle praktiske ting, om, hvorvidt de skal overtage noget politi her eller noget familieret der. Men vi kommer jo ikke videre på det folkeretlige plan. Vi kommer ikke videre i vores udvikling i verden.

Så jeg synes stadig væk, det er udtryk for en meget genial inddæmningspolitik, som jeg gerne vil kvittere for. Jeg synes ikke, der er noget mærkeligt i, at man har den politik. Jeg synes bare, man skulle indrømme det åbent.

Så siger statsministeren, at man har fulgt hjemmestyrelovens regler til punkt og prikke. Det er jeg enig i, men hvis det her virkelig er en nyordning af historiske dimensioner, sådan som statsministeren siger, som virkelig ændrer noget, burde dette selvfølgelig også være genstand for oplysning og folkelig debat på Færøerne.

Jeg kan forsikre hele Folketinget om, at hvis det færøske folk blev spurgt om det her med det danske sprogs overhøjhed på Færøerne, at vi ikke kan være medlem af NAMCO, at vi ikke har nogen indflydelse på sikkerhedspolitikken, at Danmark kan drage os i krig, når det vil, at Danmark sætter lovgivning i kraft for Færøerne på f.eks. det udenrigspolitiske område, uden at Det Færøske Lagting er enig, ville der være hundrede procent modstand.

Med hensyn til det her med folkenes selvbestemmelsesret er jeg også sikker på, og det viser alle undersøgelser, at lavede vi en folkeretlig aftale mellem Færøerne og Danmark, som sagde, at vi nu laver et frit fællesskab, en free association, mellem to selvstændige parter, hvor vi laver nogle overgangsordninger for, hvordan tingene overgår til Færøerne, og der var enighed om det fra dansk og færøsk side, ville der garanteret også være mindst 90 pct. af det færøske folk, der ville sige ja. Selv de, der nu har vedtaget denne lovgivning, ville også være glade for, at man kom videre. Men argumentet på Færøerne har været, at man ikke kunne komme videre med den danske regering, at dér gik grænsen. Man kunne ikke komme videre på det folkeretlige område, man måtte acceptere det, der lå på bordet.

Kl. 11.30

Så jeg vil gerne frabede mig, at man bruger folkenes selvbestemmelsesret som argument i denne sammenhæng. Det her er en forhandling, der er foregået mellem det færøske landsstyre og den danske regering, som jeg finder helt horribel på mange måder. Men at det har noget med folkenes selvbestemmelsesret at gøre, det vil jeg altså gerne frabede mig.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Anden behandling af lovforslag nr. L 170: Forslag til lov om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder. Af finansministeren (Thor Pedersen). (Fremsat 11/5 2005. Første behandling 18/5 2005. Betænkning 9/6 2005).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.